

18 Οκτωβρίου 2017

Ο λανθασμένος τρόπος που αντιμετωπίζουμε τη Φύση

Επιστήμες / Φιλοσοφία

Αναστασία Δημητρακοπούλου-Γεώργιος Τσουκαλάς

[Προηγούμενη δημοσίευση: <https://www.pemptousia.gr/?p=172741>]

Ο συγγραφέας επισημαίνει την οικολογική καταστροφή και τα αίτια αυτής. Η αλόγιστη εκμετάλλευση των πλουτοπαραγωγικών πηγών και η αχαλίνωτη επιθυμία των ανθρώπων οδήγησαν στην εξάντληση των φυσικών πηγών του πλανήτη. Η οικολογική καταστροφή αποτελεί έναν παραλογισμό, στον οποίο, όμως, είναι συνένοχη όλη η κοινωνία, η οποία γνωρίζει, αλλά δεν αντιδρά προς χάριν της οικονομικής αναπτύξεως.

Το ερώτημα, που τίθεται αφορά, εάν η τωρινή κατάσταση θα διαιωνίζεται ανεξέλεγκτα. Θεωρούμε ότι η παρούσα κατάσταση είναι δύσκολο να ανατραπεί· καταρχάς, η διάκριση της ηθικής και της πολιτικής καθυποτάσσει τις οικουμενικές αξίες στην εξυπηρέτηση των οικονομικών συμφερόντων. Επιπλέον, ο τρόπος αντιλήψεως της φύσεως ως χρηστικός χώρος σαφώς δεν ευνοεί την μεταβολή στην συλλογική συνείδηση, με συνέπεια την αδιαφορία των πολιτών για την λήψη μέτρων προστασίας του περιβάλλοντος. Στην σύγχρονη εποχή δεν υφίσταται η πολιτική βούληση για παραχωρήσεις εκ μέρους της πολιτικής ηγεσίας εις βάρος των οικονομικών συμφερόντων και προς χάριν του περιβάλλοντος. Ο συμβιβασμός, όπως επισημαίνει G.S. Bowe, ίσως, απαιτήσει «την διανομή μέρους της πολιτικής ισχύος»[27], γεγονός που αποτρέπει τους πολιτικούς να προβούν σε οιαδήποτε υποχώρηση. Επιπλέον, σ' έναν πολιτισμό, όπως ο σημερινός, ο οποίος έχει συγκεκριμένη μορφή και παγιωμένη ιδιοπροσωπία είναι δύσκολο να εξεύρει τα αντανακλαστικά, που απαιτούνται, ούτως ώστε να αντιδράσει. Εν τω μεταξύ οι κυβερνήσεις λαμβάνουν μέτρα για την ανάπτυξη της οικολογικής συνειδήσεως ή την αντιμετώπιση του προβλήματος, τα οποία είναι αναποτελεσματικά, διότι αφορούν την καθημερινότητα των απλών πολιτών, όπως για παράδειγμα την μείωση της χρήσεως των τροχοφόρων οχημάτων επιδεικνύοντας συγχρόνως εσκεμμένη και προκλητική αδιαφορία για την μείωση των ρύπων στην βαριά βιομηχανία.

Επίλογος

Ολοκληρώνοντας, διαπιστώνουμε ότι το οικολογικό πρόβλημα είναι, κυρίως, ζήτημα πολιτικό, ηθικό και παιδευτικό. Απαίτηση των πολιτών πρέπει να είναι η ανάληψη της διακυβερνήσεως των κρατών από ενάρετους πολιτικούς, οι οποίοι θα διαθέτουν το ηθικό ανάστημα και την διοικητική ικανότητα, ούτως ώστε να αντεπεξέλθουν στις ανάγκες της κοινωνίας. Η πόλη, η οποία διοικείται από έναν άνθρωπο παραδομένο στις επιθυμίες και τα πάθη του, οδεύει προς την καταστροφή· η πόλη αυτή καθίσταται φτωχή, γεμάτη φόβο, οδυρμούς και πόνο[28]. Σκοπός του πολιτικού είναι η μετάδοση της φρονήσεως στους υπολοίπους, δηλαδή της πρακτικής αρετής, η οποία κατευθύνει τις επιλογές στο δέον. Η φρόνηση, η κορωνίδα των αρετών, κατά τον Πλάτωνα, συμβάλλει στην επιλογή ενός εγκρατούς βίου, προϋπόθεση του οποίου είναι οι ορθές επιλογές των πολιτών, πράγμα, ιδιαιτέρως, δυσχερές, διότι απαιτούν την γνώση του μέτρου[29].

[27] Αναφορά στο θέμα γίνεται από τον Bowe G.S., (1999), «A Platonic Approach to Environmental Education», στον τόμο I, *Philosophy and Ecology*, επιμ. Κ. Βουδούρης-Κ. Καλιμτζής, Εκδ. Ιωνία, Αθήνα, σσ. 43-50.

[28] Πλάτωνος, *Πολιτεία*, 578 a-b.

[29] Πλάτωνος, *Νόμοι*, 688 c-d.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Αναγνωστόπουλος Γ., (2009), «Ο Αριστοτέλης για το Περιβάλλον και την Εκπαίδευση», στον τόμο *Οικολογική Κρίση και Παιδεία*, επιμ. Α. Αδαμόπουλος, εκδ. Έννοια, Αθήνα, σσ. 53-74.

Anton J.P., (2009), «Ηθική Οικολογία, Περιβάλλον και Επιβίωση», στον τόμο *Οικολογική Κρίση και Παιδεία*, επιμ. Α. Αδαμόπουλος, εκδ. Έννοια, Αθήνα, σσ. 44-52.

Του Αυτού, (1999), «Aristotle and Theophrastus on Ecology», στον τόμο *Philosophy and Ecology*, επιμ. Κ. Βουδούρης-Κ. Καλιμτζής, Εκδ. Ιωνία, Αθήνα, σσ. 15-27.

Boger G., (1999), «Aristotle on the Intention and Extension of Person and the Focal Concern of Environmental Philosophy», στον τόμο *Philosophy and Ecology*, επιμ. Κ. Βουδούρης-Κ. Καλιμτζής, Εκδ. Ιωνία, Αθήνα, σσ. 32-58.

Bowe G.S., (1999), «A Platonic Approach to Environmental Education», στον τόμο I, *Philosophy and Ecology*, επιμ. Κ. Βουδούρης-Κ. Καλιμτζής, Εκδ. Ιωνία, Αθήνα, σσ. 43-50.

Βουδούρη Σ., (2008), *Το Κοινόν Αγαθόν από Πολιτική, Ηθική και Οικολογική Άποψη Εξεταζόμενο*, εκδ. Ιωνία, Αθήνα.

Light A., (2003), «Environmental Ethics, στον τόμο *A Companion to Applied Ethics*, επιμ. R. G. Frey- C. H. Wellman, Blackwell Publishing, σσ. 633-642.

Μάρκος Α., (2009), «Η Φύσις ως Κάλλιστος Κόσμος και η Ευθύνη του Ανθρώπου για την Σωτηρία της κατά τους Αρχαίους Έλληνες», στον τόμο *Οικολογική Κρίση και Παιδεία*, επιμ. Α. Αδαμόπουλος, εκδ. Έννοια, Αθήνα, σσ. 96-104.

Μπουρατίνος Αιμ., (1997), *Περιβάλλον και Συνείδηση στην Αρχαία Ελλάδα*, εκδ. Αρσενίδη, 1997.

Ξεξάκης Ν., (2009), «Οικολογική Κρίση και Παιδεία», στον τόμο *Οικολογική Κρίση και Παιδεία*, επιμ. Α. Αδαμόπουλος, εκδ. Έννοια, Αθήνα, σσ. 75-82.

Πολίτης Γ., (2012), «Καπιταλιστικό Κοινωνικό Φαντασιακό και Οικολογική Κρίση», στον τόμο *Περιβαλλοντική Ηθική, προκλήσεις και προοπτικές για τον 21^ο αιώνα*, επιμ. Ε. Πρωτοπαπαδάκης-Ε. Μανωλάς, σσ. 105-125, σ. 106.

Shearman R., (1999), «Aristotle the Environmentalist? Reconsidering Politics I.8», στον τόμο *I Philosophy and Ecology*, επιμ. Κ. Βουδούρης-Κ. Καλιμτζής, Εκδ. Ιωνία, Αθήνα, σσ. 163-176.

Χρόνης Ν., (2002), «Άνθρωπος και Φύση», *Πλάτων*, Παπαδήμας, Αθήνα, τόμ. β, επιμ. Γ. Αραμπατζής, σσ. 707-708.

<http://bit.ly/2yRiUmF>